www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

The Role of Social Support and Perfectionism in Nursing and Midwifery Students' Academic Engagement

Omid Mirzaee Fandokht[1], Motahareh Ahmadzade[2], Sanaz Azizmohamadi[3], Mehrnaz Amjadi[4]

[1] Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran
[2] School Consultations, Payame Noor University, Qazvin, Iran
[3] General Psychology, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran
[4] General Psychology, Message Noor International Center of Assaluyeh, Shiraz, Iran

**Corresponding author: Omid Mirzaee Fandokht, Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. Email: omid.mirzaee68@yahoo.com*

Article Info

Keywords: *Social support, Perfectionism, Academic eagerness, Students*

Abstract

Introduction: one of the most important goals in many educational and psychological researches is to study the factors that increase or decrease students' academic eagerness. Therefore, the aim of this study was to investigate the role of social support and perfectionism in the academic enthusiasm of the nursing and midwifery students of Karaj city, Iran .

Methods: The research method is descriptive correlational. The population of this study included all students of the Faculty of Nursing and Midwifery of the city of Karaj in the academic year 2018-2019. Using stratified sampling, 312 people were selected based on Morgan's table. 310 people responded to Frederic et al. (2004), Social Support Wax et al. (1986) and Multidimensional Perfectionism Scale of Tehran Basharat (2007). To test the hypotheses, Pearson correlation and multiple regression were used in step-by-step method .

Results: The results showed that there is a positive and significant correlation between dimensions of perfectionism and social support with academic eagerness, and the perfectionism and social support variables predict the academic enthusiasm that the most predictive power is related to perceptual support of the family, support of friends, community perfectionism, self-perfectionism and others .

Conclusion: Social protection and perfectionism are the most important factors in the academic eagerness of nursing and midwifery students

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۳، شماره ۳، ۱۳۹۹
صفحات: ۲۶۰-۲۶۶

نقش حمایت اجتماعی و کمال گرایی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری ومامایی

امیدمیرزایی فندخت[۱*]، مطهره احمدزاده[۲]، ساناز عزیزمحمدی[۳]، مهرناز امجدی[۴]

[۱] روانشناسی تربیتی، علامه طباطبایی، تهران، ایران
[۲] مشاوره مدرسه، دانشگاه پیام نور، قزوین، ایران
[۳] روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران
[۴] روانشناسی عمومی، پیام نور مرکز بین المللی عسلویه، شیراز، ایران

*نویسنده مسوول: امیدمیرزایی، روانشناسی تربیتی، علامه طباطبایی، تهران، ایران ایمیل: omid.mirzaee68@yahoo.com

چکیده

مقدمه: یکی از اهداف مهم در بسیاری از پژوهش‌های تربیتی و روانشناسی بررسی عواملی است که موجب افزایش یا کاهش اشتیاق تحصیلی در دانشجویان می‌شود. ازاین‌رو هدف مطالعه حاضر بررسی نقش حمایت اجتماعی و کمال‌گرایی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی کرج بود.

روش‌ها: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی شهر کرج در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بودند. که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای، ۳۱۲ نفربر اساس جدول مورگان ۳۱۰ نفر انتخاب و به پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴)، حمایت اجتماعی واکس و همکاران (۱۹۸۶) و مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی تهران بشارت (۱۳۸۶) پاسخ دادند. برای آزمون فرضیه‌ها از تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه گام‌به‌گام استفاده شد.

یافته‌ها: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی شهر کرج در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بودند. که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای، ۳۱۲ نفربر اساس جدول مورگان ۳۱۰ نفر انتخاب و به پرسشنامه‌های اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴)، حمایت اجتماعی واکس و همکاران (۱۹۸۶) و مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی تهران بشارت (۱۳۸۶) پاسخ دادند. برای آزمون فرضیه‌ها از تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه گام‌به‌گام استفاده شد.

نتیجه‌گیری: حمایت اجتماعی و کمال‌گرایی، عامل مهمی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی است.

واژگان کلیدی: حمایت اجتماعی، کمال‌گرایی، اشتیاق تحصیلی، دانشجویان

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]

مقدمه

رشد و بالندگی هر جامعه‌ای مرهون نظام آموزشی آن جامعه است و نظام آموزشی زمانی می‌تواند کارآمد و موفق باشد که عملکرد دانشجویان را در دوره‌های مختلف موردتوجه قرار دهد (۱). دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به دنبال یافتن راه‌هایی برای ارتقا و ترویج موفقیت دانش جویان و همچنین کمک به دانش جویان جهت کسب تجربه در زمینه آموزش عالی هستند. تربیت نیروی انسانی کارآمد و مؤثر ازجمله وظایف اصلی دانشگاه‌ها به‌حساب می‌آید. در این چرخه مستمر توجه به کیفیت آموزشی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، ازاین‌رو، افزایش کیفیت نظام آموزشی به‌عنوان اثرگذارترین عامل در توسعه کشورها محسوب می‌شود (۲). ازاین‌رو یکی از عوامل کلیدی مؤثر در پیشرفت و موفقیت دانشجویان مفهوم اشتیاق تحصیلی (Academic Engagement) است. پیوند رفتارهای دانشجو و شرایط محیطی دانشگاه سبب ایجاد اشتیاق و درنتیجه موفقیت فرد می‌شود (۳). اشتیاق تحصیلی به کیفیت تلاشی اشاره دارد که فراگیر صرف فعالیت‌های هدفمند آموزشی می‌کنند تا به‌صورت مستقیم در دستیابی به نتایج مطلوب نقش داشته باشند (۴). اشتیاق تحصیلی سازه‌ای چندبعدی است که متشکل از مؤلفه شناختی، انگیزشی و رفتاری است، بعد شناختی شامل به‌کارگیری راهبردهای شناختی و فراشناختی در یادگیری؛ بعد انگیزشی (عاطفی) شامل سه مؤلفه احساس، ارزش و عاطفه است و دوست داشتن محیط آموزشی و علاقه به کارهای دانشگاه را دربرمی گیرد؛ و درنهایت بعد رفتاری شامل حضور فعال همراه با شوق و شور در محیط آموزشی می‌شود (۵).

دانشجویانی که اشتیاق تحصیلی بالاتری دارند، توجه و تمرکز بیشتری بر مسائل و موضوعات باهدف یادگیری دارند، به مقررات تعهد بیشتری نشان می‌دهند، از انجام رفتارهای ناسازگارانه و نامطلوب اجتناب می‌کنند و در آزمون‌ها عملکرد بهتری دارند. در مقابل، فقدان اشتیاق تحصیلی پیامدهای جدی مانند پیشرفت نکردن در مدرسه، تمایل به رفتارهای انحرافی و خطر ترک تحصیل را در پی دارد (۶). تحقیقات نشان داده است بین اشتیاق تحصیلی و عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (۷) و فراگیرانی که ازلحاظ شناختی و عاطفی در یادگیری اشتیاق نشان می‌دهند نسبت به فراگیرانی که سطوح پایین‌تری از اشتیاق شناختی و عاطفی رادارند، رغبت بیشتری برای صرف وقت و تلاش کافی در تکالیف و مطالعات از خود نشان داده و کارآمدی و اصرار بیشتری در مواجهه با مشکلات و مسائل دارند (۸).

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که دودسته از منابع بر روی اشتیاق تحصیلی اثر می‌گذارند که عبارت‌اند از منابع شخصی و منابع اجتماعی، یکی از منابع اجتماعی که ازیک‌طرف نقش حمایت‌گرانه و پشتیبانی‌کننده برای افراد دارد و از طرف دیگر از افراد در مقابل استرس‌ها، فشارها و آسیب‌ها محافظت می‌کند، حمایت‌های اجتماعی (social support) است (۹). حمایت اجتماعی بنا به تعریف به احساس تعلق داشتن، پذیرفته شدن، موردعلاقه، عشق و محبت قرارگرفته اطلاق می‌شود و برای هر فرد یک رابطه امن به وجود می‌آورد که در این رابطه ویژگی‌های اساسی، احساس امنیت، صمیمیت و نزدیکی است. حمایت اجتماعی درواقع به انواع مختلفی از حمایت اطلاق می‌شود که از جانب دیگران در اجتماع دریافت می‌گردد (۱۰)، به‌طور عمده منابع حمایت اجتماعی ارتباط‌های اجتماعی رسمی و غیررسمی است، اما اعضای خانواده و دوستان منابع اصلی حمایت به شمار می‌روند (۱۱). مطالعات در زمینه حمایت اجتماعی با اشتیاق تحصیلی محدود است. در همین راستا مطالعه عباسی و همکاران (۱۲) نشان داد که حمایت معلم و همسالان و شایستگی تحصیلی با اشتیاق تحصیلی رابطه معنی‌داری داشتند. همچنین لنت، وهمکاران (۱۳) در تحقیق خود نشان دادند که حمایت اجتماعی پیش‌بینی کننده سازگاری تحصیلی است ونیز حمایت اجتماعی می‌تواند عملکرد تحصیلی را تحت تأثیر قرار دهد.

یکی دیگر از عوامل مؤثر بر اشتیاق تحصیلی منابع شخصی یا ویژگی‌های شخصیتی است، ازجمله ویژگی‌های شخصی که در این پژوهش به آن پرداخته می‌شود، کمال‌گرایی (perfectionism) است. کمال‌گرایی تلاش برای رفع نواقص می‌باشد و کمال‌گرایان افرادی هستند که می‌خواهند در همه‌ی ابعاد زندگی افراد کاملی باشند و با ویژگی‌هایی همچون تلاش فزاینده برای بی‌نقص بودن و تعیین کردن استانداردهای افراطی به‌طور مداوم برای خود همراه با تمایل برای ارزیابی انتقادی بالا، برای رفتارشان مشخص می‌شوند (۱۴). در زمینه ارتباط کمال‌گرایی با اشتیاق تحصیلی مطالعه‌ای به‌صورت مستقیم انجام‌نشده است، اما یافته‌های پژوهش اخوین (۱۵) نشان داده است که بین کمال‌گرایی و جهت‌گیری هدف با اشتیاق شناختی همبستگی مثبت وجود دارد؛ و کمال‌گرایی و راهبردهای جهت‌گیری هدف به‌عنوان قوی‌ترین پیش‌بین اشتیاق شناختی هستند. همچنین مطالعه دیکسترا (۱۶) نشان داد که بین کمال‌گرایی خودمدار و عملکرد تحصیلی بالاتر رابطه مثبت معناداری وجود دارد. از سوی دیگر، کمال‌گرایان جامعه مدار، نسبت به سایر گروه‌ها پیشرفت تحصیلی پایین‌تر، تعلل تحصیلی بیشتر و مهارت‌های اجتماعی نامطلوب‌تری را گزارش نمودند.

مرور پژوهش‌ها و مطالعات نشان می‌دهند که عمده پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه اشتیاق تحصیلی در خارج از کشور بوده و تمرکز آن همبر اشتیاق شغلی بوده است، بررسی این پدیده در ایران نوپا و محدود است. بعلاوه یکی از نقدهای وارده به پژوهش‌های قبلی در مورد اشتیاق، مطالعه عوامل مؤثر به‌صورت محدود بوده است، نظر به اینکه اشتیاق تحصیلی پدیده‌ای پیچیده و چندبعدی است، تنها در صورت تعیین نقش عوامل تأثیرگذار بر

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]

آن، امکان برنامه‌ریزی درست مواجهه اثربخش با آن وجود دارد. لذا اشتیاق تحصیلی به‌منظور شناسایی جنبه‌های آن و نیز تعدیل سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌ها در نظام آموزشی موردبررسی و امعان قرار گیرد. همچنین در جامعه امروزی مدرک طلبی مثل خوره به جان جامعه ایرانی افتاده است. همگان می‌خواهند عنوانی داشته باشند و یکی از دلایل مدرک‌گرایی، حس برتری‌جویی و کمال طلبی انسان‌هاست. لذا با توجه به موارد مطرح‌شده و عدم پژوهش در راستای متغیرهای مذکور، مطالعه حاضر در راستای هدف نقش حمایت اجتماعی و کمال‌گرایی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی کرج انجام شد.

روش ها

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی شهر کرج در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بودند؛ که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای، ۳۱۲ نفربر اساس جدول مورگان ۳۱۰ نفر انتخاب شدند. برای توصیف داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ و آزمون میانگین، انحراف معیار و ترسیم جداول و برای آزمون فرضیه‌ها از تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام استفاده شد. همچنین در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی مرتبط ازجمله محرمانه بودن پرسشنامه‌ها، رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان در پژوهش و اختیار خروج از پژوهش رعایت شده است. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه‌های زیر بود.

۱- پرسش‌نامه حمایت اجتماعی ادراک‌شده: این پرسشنامه توسط واکس و همکاران (۱۷) بر مبنای تعریف کوب از حمایت اجتماعی ساخته‌شده است. این پرسشنامه دارای ۲۳ ماده و در مقیاس ۵ درجه‌ای لیترت به شکل کاملاً موافق تا کاملاً مخالف است؛ و از سه زیرمقیاس فرعی خانواده، (سؤالات ۲۲-۲-۴-۷-۹-۱۱-۱۳-۱۸)، دوستان (سؤالات ۲۳-۱۹-۱۶-۱۵-۱-۶-۱۰) و دیگران (سؤالات ۲۱-۲۰-۱۷-۱۴-۱۲-۸-۵-۳) تشکیل می‌شود (۱۷). واکس همکاران (۱۸) ضرایب پایایی این پرسش‌نامه را با دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف به ترتیب ۰/۷۲ و ۰/۷۰ محاسبه کرده است و برای تعیین روایی این پرسش‌نامه نمره کل آزمون و آزمون اضطراب اجتماعی را همبسته کرد و ضریب همبستگی ۰/۱۷- به‌دست آمد. در پژوهش پورسید و همکاران (۱۸) ضرایب آلفای کرونباخ و تنصیف برای پرسش‌نامه حمایت اجتماعی فیلیپس به ترتیب مقادیر ۰/۷۵ و ۰/۷۵ به دست آمد. همچنین ضرایب روایی سازه این پرسش‌نامه با استفاده از محاسبه همبستگی ساده با یک سؤال ملاک محقق ساخته ۰/۵۱ محاسبه شد که در سطح $P<0/05$ معنی‌دار بود. در پژوهش حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۲ به دست آمد.

۲- مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی تهران: این پرسش‌نامه یک آزمون ۳۰ سؤالی که توسط بشارت (۱۹) ساخته‌شده است. این پرسش‌نامه سه بعد کمال‌گرایی (کمال‌گرایی خویشتن مدار، کمال‌گرایی دیگر مدار و کمال‌گرایی جامعه مدار) را در یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرتی (از نمره ۱ تا ۵) می‌سنجد. روش نمره‌گذاری مقیاس برای تمام داده‌ها به‌صورت معکوس هست؛ یعنی به گزینه «کاملاً موافقم» نمره ۵ و به گزینه «کاملاً مخالفم» نمره‌ی ۱ تعلق خواهد گرفت (۱۹). در اعتبار مقدماتی این پرسش‌نامه که توسط بشارت (۲۰) انجام شد، آلفای کرونباخ برای زیر مقیاس کمال‌گرایی خویشتن مدار ۰/۹۲ و برای کمال‌گرایی دیگر مدار ۰/۸۷ و برای کمال‌گرایی جامعه مدار ۰/۸۴ بود که نشانه همسانی درونی بالای مقیاس است (۲۰). در پژوهش حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

۳- مقیاس اشتیاق تحصیلی: این مقیاس به‌وسیله فردریکس و همکاران (۲۱) ساخته‌شده و دارای ۱۵ گویه است که این گویه ها سه خرده مقیاس اشتیاق رفتاری (سؤالات ۱،۲،۳،۴)، اشتیاق عاطفی (سؤالات ۵،۶،۷،۸،۹،۱۰) و اشتیاق شناختی (سؤالات ۱۱،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵) را می‌سنجند. پاسخ هرکدام از گویه ها دارای نمرات یک تا پنج می‌باشد که از هرگز تا در تمام اوقات را شامل می‌شود. فردریکس و همکاران (۲۱) مقیاس ضریب پایایی این مقیاس را ۰/۸۶ گزارش نموده‌اند (۲۱). در پژوهش عباسی و همکاران (۲۲) روایی این پرسش‌نامه در پژوهشی تأییدشده و پایایی کل به روش آلفای کل در پژوهش آن‌ها ۰/۶۶ به دست آمد. در پژوهش حاضر پایایی کل به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد.

یافته‌ها

بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده میانگین متغیر حمایت خانواده ۳/۲۸± ۲۵/۴۵، حمایت دوستان ۴/۶۵± ۲۰/۴۵، حمایت دیگران ۳/۷۸± ۲۲/۹۰، حمایت اجتماعی ۷/۹۶± ۷۲/۲۰، کمال‌گرایی خویشتن مدار ۳/۸۰± ۱۸/۹۰ کمال‌گرایی دیگر مدار ۵/۰۵± ۲۳/۴۹، کمال‌گرایی جامعه مدار ۵/۶۸± ۲۶/۸۰ و اشتیاق تحصیلی ۵/۸۰± ۴۸/۴۵ بود.

جدول ۱. ضریب همبستگی مؤلفه‌های کمال‌گرایی و حمایت اجتماعی با اشتیاق تحصیلی

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
کمال‌گرایی خویشتن مدار	۰/۴۸۰**	۰/۰۱
کمال‌گرایی دیگر مدار	-۰/۳۲۳**	۰/۰۱
کمال‌گرایی جامعه مدار	۰/۴۵۹**	۰/۰۱
حمایت خانواده	۰/۸۱۱**	۰/۰۱
حمایت دوستان	۰/۶۹۵**	۰/۰۱
حمایت دیگران	۰/۵۱۴**	۰/۰۱

* معنی‌داری در سطح ۰/۰۵ **معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده همبستگی بین اشتیاق تحصیلی با کمال‌گرایی خویشتن مدار مثبت (r=۰/۴۸۰)، کمال‌گرایی جامعه مدار (r=۰/۴۵۹) مثبت، بین کمال‌گرایی دیگر مدار منفی (r=-۰/۳۲۳) و همبستگی بین اشتیاق تحصیلی با حمایت خانواده (r=۰/۸۱۱) و حمایت دوستان (r=۰/۶۹۵) و حمایت دیگران (r=۰/۵۱۴) مثبت و در سطح آلفای ۰/۰۱ معنی‌دار بود (p<۰/۰۱).

در جدول ۲. مقدار ضریب رگرسیونی استانداردشده (Beta) برای مؤلفه کمال‌گرایی خویشتن مدار برابر با ۰/۱۰۷، کمال‌گرایی دیگر مدار برابر با ۰/۰۴۲، کمال‌گرایی جامعه مدار برابر با ۰/۱۶۳، حمایت خانواده برابر با ۰/۳۹۶، حمایت دوستان برابر با ۰/۳۸۲ و برای مؤلفه حمایت دیگران برابر با ۰/۰۹۴ می‌باشد؛ ازاین‌رو فرضیه پژوهش مورد تأیید قرارگرفته و مؤلفه‌های کمال‌گرایی و حمایت اجتماعی می‌توانند به شکل معنی‌داری اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی می کنند.

جدول ۲. تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام برای پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی از طریق مؤلفه‌های کمال‌گرایی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استانداردشده	t	سطح معنی‌داری	شاخص‌های هم خطی	
	B	خطای استاندارد	Beta			Tolerance	VIF
ثابت	۱۲.۷۲۸	۱.۷۴۷		۷.۲۸۵	۰.۰۰۱		
کمال‌گرایی خویشتن مدار	۰.۱۴۸	۰.۰۴۳	۰.۱۰۷	۳.۴۴۷	۰.۰۰۱	۹.۷۷۴	۱.۲۹۱
کمال‌گرایی دیگر مدار	-۰.۰۴۳	۰.۰۳۱	-۰.۰۴۲	-۱.۳۹۴	۰.۱۶۴	۹.۸۲۱	۱.۲۱۷
کمال‌گرایی جامعه مدار	۰.۱۴۵	۰.۰۲۸	۰.۱۶۳	۵.۲۴۰	۰.۰۰۱	۹.۷۷۳	۱.۲۹۴
حمایت خانواده	۰.۵۲۶	۰.۰۵۰	۰.۳۹۶	۱۰.۴۹۶	۰.۰۰۱	۹.۵۲۳	۱.۹۱۳
حمایت دوستان	۰.۵۳۲	۰.۰۵۲	۰.۳۸۲	۱۰.۱۸۶	۰.۰۰۱	۹.۵۲۸	۱.۸۹۳
حمایت دیگران	۰.۱۷۵	۰.۰۵۷	۰.۰۹۴	۳.۰۷۹	۰.۰۰۲	۹.۷۹۸	۱.۲۵۳

بحث

پژوهش حاضر باهدف نقش حمایت اجتماعی و کمال‌گرایی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی کرج انجام شد. اولین یافته پژوهش نشان داد همبستگی بین اشتیاق تحصیلی با کمال‌گرایی خویشتن مدار و کمال‌گرایی جامعه مدار مثبت و همبستگی بین کمال‌گرایی دیگر مدار با اشتیاق تحصیلی منفی می‌باشد. همچنین نتایج نشان داد که مؤلفه‌های کمال‌گرایی می‌توانند تغییرات مربوط به متغیر اشتیاق تحصیلی را به‌خوبی تبیین نمایند. از این یافته این‌گونه استنباط می‌شود که با افزایش کمال‌گرایی خویشتن مدار و جامعه مدار، اشتیاق تحصیلی افزایش می‌یابد و با افزایش کمال‌گرایی دیگر مدار، اشتیاق تحصیلی کاهش می‌یابد؛ که پژوهش‌های تقریباً مشابه و نزدیک پیشین مؤید این طلب است. یافته‌های پژوهش اخوین (۲۳) نشان داد که بین مجموعه متغیرهای پیش‌بین (کمال‌گرایی و جهت‌گیری هدف) و متغیر ملاک تحقیق (اشتیاق شناختی) همبستگی مثبت وجود دارد. همچنین ۶/۵۶ درصد از کل تغییرات متغیر ملاک (اشتیاق شناختی) به‌وسیله‌ی دو متغیر پیش‌بین (کمال‌گرایی و جهت‌گیری هدف) در این معادله می‌باشد. یافته‌های پژوهش شریعت نیا و کردافشار (۲۴) نشان داد که بین حمایت اجتماعی و درگیری تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، بین خود کارآمدی و درگیری تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

در تبیین نتیجه فوق می توان گفت کمال‌گرایی جامعه مدار با ادراک شخصی افراد از اینکه دیگران اعم از والدین و جامعه که از آن‌ها انتظارات بالایی دارند، همراه است. این افراد همواره خود را زیر ذره‌بین دیگران می‌بینند که باید طبق معیارهای آن‌ها حرکت کنند. از دیگر خصوصیات کمال‌گرایان جامعه مدار نیازمند بودن به تأیید دیگران و ترس از ارزیابی منفی و سرزنش دیگران است. همچنین این افراد دارای سطوح بالایی از منبع کنترل بیرونی هستند (۲۵)، بنابراین قابل‌انتظار است که برای به دست آوردن تأیید دیگران و جلوگیری از سرزنش و ارزیابی منفی برای حرکت در جهت انتظارات آن‌ها از انگیزه و اشتیاق بیشتری برخوردارند. همچنین هدف فرد کمال‌گرای خویشتن مدار، پیشرفت فردی، رسیدن به معیارهای بالای شخصی، رقابت و پیشی گرفتن از دیگران است که همه‌ی این‌ها عوامل بسیار مهمی برای برانگیختن انگیزه و اشتیاق برای سطوح تحصیلی و ایدئال‌های شخصی است. در تبیین ارتباط منفی کمال‌گرایی دیگر مدار با اشتیاق تحصیلی باید گفت که این مؤلفه تمایل فرد به در نظر گرفتن معیارهای افراطی برای رفتار دیگران و ارزیابی سخت‌گیرانه از عملکرد آنان را در برمی‌گیرد. افراد کمال‌گرا این مؤلفه‌ها را برای فرد یا افرادی که در زندگی‌شان اهمیت بیشتری دارند وضع می‌کنند مانند انتظارات کمال گرایانه والدین برای فرزندانشان. این مؤلفه منجر به سرزنش دیگران و اساس اعتماد و خصومت نسبت به دیگران هست. افراد کمال‌گرای دیگر مدار بیش از دیگران، دچار هراس، تنهایی، پارانویا و مشکلات زناشویی و خانوادگی می‌شوند (۲۶). لذا مجموع عوامل فوق موجب می‌شود که انگیزه و اشتیاق کافی برای درس خواندن نداشته باشند.

دیگر یافته پژوهش نشان داد، همبستگی بین اشتیاق تحصیلی با حمایت خانواده، حمایت دوستان و حمایت دیگران

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]

مثبت و معنی‌دار هست. همچنین مولفه های حمایت اجتماعی ادراک‌شده می‌توانند به شکل معنی‌داری اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی نمایند؛ که بیشترین قدرت پیش‌بینی کنندگی به ترتیب مربوط به حمایت ادراک‌شده مربوط به خانواده، دوستان و حمایت دیگران بود. لذا می‌توان گفت که با افزایش حمایت‌های اجتماعی (خانواده، دوستان و دیگران)، اشتیاق تحصیلی افزایش می‌یابد. مرادی، دهقانی زاده و سلیمانی (۲۷) نشان دادند که حمایت اجتماعی ادراک‌شده پیش‌بینی کننده مثبت سرزندگی و خودکارآمدی تحصیلی است. همچنین پوتواین و همکاران (۲۸) در مطالعه خود نشان دادند بین ارتباطات اجتماعی با سرزندگی تحصیلی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که از طریق حمایت اجتماعی افراد می‌توانند فشارهای روانی را تحمل کرده و حتی با کمک دیگران به برطرف کردن آن‌ها اقدام نمایند. حمایت اجتماعی نیروی مقابله‌ای شناخته‌شده برای رویارویی موفقیت‌آمیز و آسان افراد در زمان درگیری و تنش است که موجب تسهیل انجام امور چالش زا می‌شود. انسان وقتی مطمئن شود که در رویارویی با مشکلات تنها نیست و هم نوعان وی همیار او خواهند شد و درواقع بخشی از بار مشکل را به دوش می‌کشند، از ابتلا به ضعف و ناامیدی در امان می‌ماند و نیروی خویش را در کنار دیگران معطوف به رفع مشکل می‌کند (۲۹). در ارتباط با دیگران و حمایت آن‌ها، ساختار جدیدی از روابط و پیوندها شکل می‌گیرد که در ایجاد شرایط رضایت‌بخش زندگی ازجمله حوزه تحصیل و مانند اشتیاق تحصیلی مؤثر است. در تبیینی دیگر می‌توان گفت که حمایت اجتماعی از جانب خانواده، از طریق فراهم کردن سرمشق‌های مؤثر و تجربه جانشینی، افزایش تفسیرهای مثبت و فراهم کردن حمایت اطلاعاتی، خودکارآمدی دانش‌آموزان و به دنبال آن، انگیزه‌ی درونی و باور به اینکه می‌تواند کاری را با موفقیت انجام دهد را افزایش می‌دهد، لذا مجموعه عوامل فوق موجب می‌شود، اشتیاق به تحصیل در فرد افزایش یابد.

ازجمله محدودیت‌های پژوهش حاضر به مقطعی بودن اجرای پژوهش و خود گزارشی بودن ابزار پژوهش می‌توان اشاره نمود. با توجه به نقش کمال‌گرایی و حمایت اجتماعی در اشتیاق تحصیلی دانش آموزان، ضرورت تدوین برنامه‌های آموزشی و مداخله‌ای برای تعدیل ویژگی‌های کمال گرایانه از الزام‌های عملی این پژوهش محسوب می‌شوند. درنهایت، مطالعه روابط بین مفاهیم روان‌شناختی (اضطراب، افسردگی و ...) و سازه‌های جامعه‌شناختی (مطلوبیت اجتماعی، رضایت از زندگی، ...) و زمینه‌های تربیتی (انگیزش، ...) با اشتیاق تحصیلی از دیگر حوزه‌های پژوهشی پیشنهادی برای تحقیقات آینده است.

نتیجه‌گیری

به‌طورکلی نتایج نشان داد که بین ابعاد کمال‌گرایی و حمایت اجتماعی با اشتیاق تحصیلی همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد و متغیرهای کمال‌گرایی و حمایت اجتماعی، اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی می‌کنند که بیشترین قدرت پیش‌بینی کنندگی به ترتیب مربوط به حمایت ادراک‌شده خانواده، حمایت دوستان، کمال‌گرایی جامعه مدار، کمال‌گرایی خویشتن مدار و حمایت دیگران بود. حمایت اجتماعی و کمال‌گرایی، عامل مهمی در اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی است.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از کلیه کسانی که در این پژوهش شرکت مؤثر داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

نویسند گان اعلام می دارند که در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی مرتبط از جمله محرمانه بودن پرسشنامه ها، رضایت آگاهانه شرکت کنندگان در پژوهش و اختیار خروج از پژوهش رعایت شده است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می نمایند که تضاد منافعی در این تحقیق وجود ندارد.

منابع مالی

منابع مالی این پژوهش اعم از هزینه پرسنلی و اجرائی، تماماً توسط خود محقق (نویسنده مسئول) تهیه و صرف شده است.

منابع

1. Ghadampour E, Farhadi A, Naghibeiranvand F. The relationship among academic burnout, academic engagement and performance of students of Lorestan University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2016; 8(2):60-8.
2. Najimi A, Meftagh S, Sharifirad G. The Factors Affecting Educational Failure, from the Perspective of the Students of Isfahan University of Medical Sciences, Iran. J Health Syst Res. 2010; 7(2):790-7.
3. Nekavand M, Jafari P, Arasteh H. The role of teaching-learning environment on student engagement in medical science students. Medical Science Journal of Islamic Azad Univesity-Tehran Medical Branch. 2018; 28(1):58-65.
4. Abedi A, Memarian A, SHoshtari M, Golshani F. A Study of the Effectiveness of Martin's CognitiveBehavioral Multidimensional Interventions on Academic Achievement and Engagement of High

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]

School Female Students in Isfahan City. Educational Psychology. 2014; 10(32):79-93.
5. Archambault I, Janosz M, Fallu J-S, Pagani LS. Student engagement and its relationship with early high school dropout. Journal of adolescence. 2009; 32(3):651-70.
6. Wang M-T, Holcombe R. Adolescents' perceptions of school environment, engagement, and academic achievement in middle school. American educational research journal. 2010; 47(3):633-62.
7. Baker JA, Clark TP, Maier KS, Viger S. The differential influence of instructional context on the academic engagement of students with behavior problems. Teaching and Teacher Education. 2008; 24(7):1876-83.
8. Martin AJ, Liem GAD. Academic personal bests (PBs), engagement, and achievement: A cross-lagged panel analysis. Learning and Individual Differences. 2010; 20(3):265-70.
9. Bakker AB, Demerouti E. Towards a model of work engagement. Career development international. 2008; 13(3):209-23.
10. Fakhri A, Pakseresht C, Haghdoost M, Talaiezadeh A, Rashidizadeh D. The relationship between social support and depression in breast cancer patients at the teaching hospital of Ahwaz University of Medical Sciences. Jundishapour Medical Journal. 2012; 11(2):224-8.
11. Larose S, Guay F, Boivin M. Attachment, social support, and loneliness in young adulthood: A test of two models. Personality and social psychology bulletin. 2002;28(5):684-93
12. Abbasi M, Shahkarami M, Alipoor K. An investigation of the relationship between Teacher and Peer Support with Academic Engagement with regard to the mediating role of Academic Competence. Training & Learning Researches. 2019; 14(1):11-8.
13. Lent RW, do Céu Taveira M, Sheu H-B, Singley D. Social cognitive predictors of academic adjustment and life satisfaction in Portuguese college students: A longitudinal analysis. Journal of Vocational Behavior. 2009; 74(2):190-8.
14. Stoeber J, Yang H. Perfectionism and emotional reactions to perfect and flawed achievements: Satisfaction and pride only when perfect. Personality and Individual Differences. 2010;49(3):246-51
15. Akhvin N. Prediction of cognitive enthusiasm based on the dimensions of perfectionism and goal orientation in high school students. SHahrood: Islamic Azad University; 2017.
16. Dykstra EE. Relationship of perfectionism and gender to academic performance and social functioning in adolescents: ProQuest; 2006.
17. Vaux A, Phillips J, Holly L, Thomson B, Williams D, Stewart D. The social support appraisals (SS-A) scale: Studies of reliability and validity. American Journal of Community Psychology. 1986; 14(2):195-218.
18. Pourseyyed S, Motevalli M, Pourseyyed S, Barahimi Z. Relationship of perceived stress, perfectionism and social support with students' academic burnout and-academic performance. Educ Strategy Med Sci. 2015; 8(3):187-94.
19. Besharat MA. Build and validate multidimensional perfectionism scale of Tehran. Psychological Research. 2008;10(1):49-6
20. Abdekhodae MA. Investigating the Relationship between Dimensions of Perfectionism and Anxiety. Research in Clinical Psychology and Counseling. 2011; 1(1):47-58.
21. Fredricks JA, Blumenfeld PC, Paris AH. School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. Review of educational research. 2004; 74(1):59-109.
22. Abbasi M, Dargahi S, Pirani Z, Bonyadi F. Role of procrastination and motivational self-regulation in predicting students' academic engagement. Iranian journal of medical education. 2015; 15:160-9.
23. Akhvin N. The prediction of cognitive enthusiasm based on the dimensions of perfectionism and goal orientation in high school students [M.A]. Shahroud Shahroud Azad University; 2017.
24. Shariat Nia K, Kord Afshari F. The study of the relationship between social support and self-efficacy with academic achievement among Azad Shahr Azad University students. First national conference on education and psychology of spirituality and health; Bandar Gaz,2015.
25. Santos LM, Amorim LDA, Santos DN, Barreto ML. Measuring the level of social support using latent class analysis. Social science research. 2015;50:139-46.
26. Stoeber J, Yang H. Physical appearance perfectionism explains variance in eating disorder symptoms above general perfectionism. Personality and Individual Differences. 2015; 86:303-7.
27. Moradi M, Dehghanzade MH, Soleymani A. Perceived social support and academic vitality: the mediating role of self-efficacy beliefs. Journal of Education and Learning. 2015;7(1):1-24.
28. Putwain DW, Connors L, Symes W, Douglas-Osborn E. Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? Anxiety, Stress & Coping. 2012; 25(3):349-58.
29. Moradi M, Sheikholeslami R, Ahmadzadeh M, Cheraghi A. social support,basic psychological needs and psychological well-being:examining a causal model in employed women. Developmental Pscychology. 2014; 10(39):297-309.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-08]